

П Р О Т О К О Л

№ 41.

Днес, 30. V. 1956 г., след като членовете на съвета гледаха репетицията на "Волпоне" от Бен Джонсън, постановка на Стефан Сърчаджиев, художник Хозе Санча, се събраха на заседание на което присъстваха др.др.: Филип Филипов, Г. Каракашев, Ст. Сърчаджиев, Кр. Мирски, засл. деят. по изк. Н. Лилиев, Ст. Тончев, нар. арт. Вл. Трандафилов, засл. арт. Хр. Жоджабашев, ~~за~~ М. Бениш, М. Колчакова, Л. Дюстабанова, и по първа точка нар. арт. К. Кисимов.

Ф. ФИЛИПОВ - Другари, аз свиках съвета по спешност за да обсъдим на какво ниво е дисциплината у нас и какви мерки да вземем за повишаването ѝ.

На заседанието поканих другарката Кирчева, но тя не дойде. Тук е другарят Трандафилов.

По първа точка-нередовността на членовете на съвета искам да кажа, че ~~всички~~ те често отсъствуват, като всеки намира някакво оправдание. Моля да бъдете редовни, като обявявам вторник - ден за заседания на Художествения съвет, а трябва да идват другарите и на извънредните заседания, защото те са на работа в театъра, не може да не идват на заседанията на съвета.

~~Иван~~ Влиза др. Трандафилов/

Много ми е неприятно и много съм нещастен, че замества директора, който отсъствува и, че се случва през това му отсъствие народни и заслужили артисти да проявяват недисциплинираност. Другарката ~~Иван~~ Кирчева например отсъствува три пъти от репетиция на "Първият удар" и става причина да се отложат три репетиции, другарят Трандафилов днес, когато ще гледа Художествен съвет, идва в 9 часа на репетиция, а завесата се вдига в 9 часа.

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВ - В 9 без 10 дойдох, а вчера бях тук в 8.30 ч. После каква проява на недисциплинираност е, че идвам в 9 часа, а репетицията почва в 9?

Ф. ФИЛИПОВ - За мен идването на репетиции, които са като представление в часа, в който се вдига завесата, е проява на недисциплинираност.

Да каже другарят Сърчаджиев в колко часът дойде другарят Трандафилов?

СТ. СЪРЧАДЖИЕВ - В девет.

Ф. ФИЛИПОВ - Аз гледах по всички часовници на театъра. Три ноци не спях, след като Художественият съвет взе решение другарката Кирчева да бъде смъкната една категория за един месец. Аз искам да разберете, че театърът е на народните и заслужили артисти, а не на артистите от I, II и III категория, че вие сте за пример на младите. Не може в Народния театър първите артисти да се явяват пет минути преди вдигане на завесата, или да съобщят на помощник-режисьора, за да не се безпокои, че ще дойде за последното действие, понеже имат работа. Треперя колко пъти вече - и за Кошницка, и за Челебиева, и за Сейменкова. Да прощава другарят Трандафилов - за него не се отнася. Но днес не биваше да дойде днес едва в 9 часа.

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВ - За мен ли става дума? Великолепно.

Ф. ФИЛИПОВ - Да, и правилникът налага пет минути преди представлението, преди вдигане на завесата да бъде актьорът в театъра.

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВ - Никой не може да ме застави, когато имам вечерта участие в главна роля в "Дон Карлос" дори да играя сутринта. Безсъвестно е да ме карате да идвам на репетиция, когато имам голяма роля да играя вечерта.

Ф. ФИЛИПОВ - Ако ти искаш да те запазим, трябваше да се обадиш на режисьора.

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВ - ~~Аз съм режисьорът~~ Да каже режисьорът не е ли Трандафилов, който идва най-рано на репетиция?

СТ. СЪРЧАДЖИЕВ - Не винаги.

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВ - Имал ли си основание да се оплакваш от моя нередовност?

Ф. ФИЛИПОВ - Сърчаджиев, колко пъти си ми казвал, че нередовно идват на репетициите и народните артисти. А на 6 т.м. има премиера.

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВ - Ако щадите престижа на Народния театър, няма да обявите премиерата на 6.

Ф. ФИЛИПОВ - Не мога да ми поставят повече въпроса и Дюстабанова, и Тончев, и Каракашев, и Лилиев и да кажат, че към народните и заслужилите артисти сме се отнасяли снизходително. Кирчева три пъти не идва на репетиция и се реши да се накаже със сваляне една категория за един месец.

КР. МИРСКИ - И сега я няма в съвета, защо я няма?

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВ - Няма за мен законен повод да ме обвинявате, когато аз днес не се обличам. Костюмът ми не е готов, също и гримът. Аз казах на Сърчаджиев, че утре няма да бъда ~~обличен~~ обличен и гримиран, защото, ако се разиграя, вечерта на "Дон Карлос" няма да мога да играя като хората. Затова дойдох в 9 часа. Какво представлява това нещо, разбира се то не може да бъде правило, но при конкретния случай...

Ф. ФИЛИПОВ - Това не се отнася само до Вас, а до всички артисти. Представете си, че такова нещо могат да допуснат народни артисти! Другарят Стаматов ми заявява, че няма да играе, ~~ЖИЛИЛИКИ~~ ~~НИКЕКАНИКЦИЦИ~~ понеже имал дубльор в една пиеса. Не иска да играе. Като му обясних, той веднага се съгласи. Моля ви се, помогнете ми, какво да направя? Но след този случай няма вече да позволя на когото и да било не само да наруши неписаните, човешките отношения, но правилника. Аз смятам, че това, което стана тук, е съвсем достатъчно. Но не може в никакъв случай да се закъснява на репетиции и представления и примерът, който дават нашите народни и заслужили артисти, трябва да бъде пример за подражание. В този дух написах едно писмо, което на циклостил ще се даде на всеки актьор. Смятам, че в това отношение трябва да бъде подтрепен най-вече от народните и заслужили артисти, защото дисциплината не е на голяма висота. Тъкмо в режисьорите, тъкмо в артистите не е на голяма висота и за потягането и ви моля да ми помогнете. Заради това аз съм притискан всеки ден. Моля другарят Коджабашев, доайенът на трупата, да се изкаже.

ХР. КОДЖАБАШЕВ - За случаят с Трандафилов - тези реплики, които станаха между вас, са повече от най-лошото наказание. Та той се разстрои толкова, че би предпочел да получи наказание, отколкото тези реплики. За дисциплината вина имат и режисьорите. Те се държат много приятелски във време на работа с артистите. Мен ми прави впечатление, че и най-младият актьор ти казва от сцената: "Сърчо!" Щом допускаш такава близост с него, ти вече не може да искаш подчинение.

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВ - Преди известно време изпълнителката на кралицата в "Дон Карлос" заотсъствува за дълго време. Казаха, че е заминала за Прага. Какво е правила там? В интерес ли е на художественото ниво на представлението? Може ли да се удовлетвори ват искашията на една изтъкната актриса да отиде при съпруга си,

тогава, когато интересът на театъра налага да не раздрънкваме като гаратайки спектаклите си. Това й отсъствие страшно много се отрази. Това остава необяснено за масата от актьорите и дава лош пример, и възможност за коментарии за ръководството на театъра и оттам се разклаща съзнанието за дисциплината. Всеки казва, че щом този може да направи това, аз също ще направя, може би малко по-малко, но ще го направя. Това дава повод за недисциплинираност

ХР. КОДЖАБАШЕВ - Никола Кантарджиев казва, че артистът Краус отишъл някъде и през това време на негово отсъствие снели пиесата. Значи нямаше да пуснете артистката на разходка да се "преоблече", както артистите разсъждават.

Ф. ФИЛИПОВ - Другарката Дупаринова поиска от Министерството на културата задграничен отпуск за 6 дни по важни семейни причини и й разрешиха. Аз вярвам, че надали ще се намери между вас човек, който да не удовлетвори такава законна молба. Ето ще има фестивал, някои другари ще искат да заминат за Париж на свои разноски. Може би и другарят Трандафилов ще замине за Париж. За нивото на спектакъла какво мисля: освен, че ние сме задължени да заместим всеки отсъстващ актьор с дубляр, ние имаме добра изпълнителка на тази роля.

За потягане на нашите спектакли съм написал писмо до режисьорите, с което ги моля писмено да ми дадат сведение за каква това - кои от дубльорите са слаби и трябва да бъдат заменени.

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВ - Дано да могат да го кажат.

Ф. ФИЛИПОВ - Трябва да могат, да можем всичко да си казваме.

Що се отнася до Дупаринова, аз питах Мирски и той се съгласи. Тя поиска с писмо от Министерството тази отпуска, и на нея бързо й се издаде виза - тя е депутатка. Причините са от семеен характер и ако другарят Трандафилов ги знае, той веднага би се съгласил.

Вярно е, че нивото на нашите спектакли понякога спада, но аз трябва да Ви кажа, че главната причина за това е, че ние даваме на заем актьори на Кинематографията. По този повод имаме среща с другаря Министър - за това даване на заем артисти на Кинематографията и заменянето им в нашите спектакли с други изпълнители, което е във вреда на ~~нашата продукция~~ нашата продукция. След това се събра Р ежисьорски съвет, направихме нашите предложения и ги дадохме на Министъра.

Едно от тези предложения е: тези, които участвуват главно в продукцията на Кинематографията, да останат на щат там. Друго тези от нашите артисти, които снемат филм продължително време, през това време да им се плаща от Кинематографията.

Ако сметнете, че отсъствието на Дупаринова от "Дон Карлос" е нанесло непоправима вреда на спектакъла, първа вина за това носи режисьорът на постановката, с чието съгласие стана. Но досегашната практика при нас е такава - най-напред отговорни постановчик на спектакъла дава съгласието си и след това директорът разрешава. Ето така другарят Кисимов за Търново замина, пуснахме другарката Герганова за малко за.....

Другарка Кирчева защо не дойде днес на съвета, когато е поканена? Въпреки, че имаше решение на съвета за наказанието на другарката Кирчева, няма да подписа заповед, докато не си е дала ~~и~~ обясненията, но това, дето не дойде днес, ме много изненадва. Смятам, ~~днешно~~ е добре да направя един съвет от народни и заслужили артисти, с който ще се въдворява ред и дисциплина сред колектива, поне, докато аз съм заместник-директор, за кратко време.

Вл. ТРАНДАФИЛОВ - За кратко време, до есента.

Ф. ФИЛИПОВ - За още много кратко време. Но този въпрос за дисциплината се постави много остро - в "Работническо дело" излезе статия затова, за затягане на държавната дисциплина, нас ни викаха в ЦК - и аз не мога да го прескоча. Още повече че в най-скоро време ще дойде МХАТ.

Н. ЛИЛМЕВ - Раздразнението, което се получи в случай идва от друго обстоятелство - може би от това, че се взе повод от ~~явяването~~ късното явяване на другаря Трандафилов на репетицията днес и то на човека, който е един от най-дисциплинираните в театъра. Няма защо сега да му плета дитирамби, но в същност грешката е наша. Беше назначено съветът да гведа репетицията на "Волпоне" вчера, когато другарят Трандафилов нямаше да има вечерта такова голямо представление, но се отложи за днес. Той не бива да смята, че искат да го изхабяват. Аз приемам, че сигурно другарят Трандафилов не е знаел, че на генерална репетиция се идва един час по-рано, а освен това е знаел, че неговият костюм не е бил готов, затова е дошъл в 9 часа.

Вл. ТРАНДАФИЛОВ - А тя пак не се вдигна в 9 часа.

Ф. ФИЛИПОВ - Съветът, другари, не е свикан по повод на другаря Трандафилов, а по повод невявяването на репетиции от страна на другарката Кирчева. Напразно мислите, че сме се събрали заради др. Трандафилов. Първо никой не е знаел, че той ще закъснее днес. Всички миналия път бехте много войнствени, всички вие до един бяхте да се наложи наказание на Олга Кирчева. Моля сега говорете. За другарят Трандафилов смятам, че той ще ме разбере. Случаят отпада.

Вл. ТРАНДАФИЛОВ - Аз не смятам, че съм закъснял.

Ф. ФИЛИПОВ - Загова отложих съвета от вчера за днес, понеже Сърчаджиев каза: "Нека отложим съвета, Владо иска."

Вл. ТРАНДАФИЛОВ - Оня ден казах: "Рано е да идва Художествен съвет, нека имаме време да си вържем гащите", а за днес му казах: "Репетицията сигурно няма да е като хората, защото аз ще гледам да си пестя силите за вечерта, а и костюмът ми не е готов, идва художник за преустрояване на моето облекло."

Ето нека Мирски каже за моята редовност - 5 месеца сме репетирали с него.

Кр. МИРСКИ - Много редовен беше.

Вл. ТРАНДАФИЛОВ - Същото може да каже и Сърчаджиев.

Ф. ФИЛИПОВ - Аз те моля да ни извиниш, щом всички така смятате, че е естествено. Въпросът е поставен за Кирчева. Днес има едно съвпадение.

Вл. ТРАНДАФИЛОВ - А ето вчера, аз, като мисля, че ще идва Художествен съвет, и като не гледам в програмата, че пише "репетицията почва от 10 часа", дойдох в 8.15 часа. Кога е било аз да стана причина за невдигане завеса навреме? А за Кирчева е достатъчен случай за вдигане аларма и тревога.

Ст. ТОНЧЕВ - Могат да се намерят доводи и мотиви за оправдание на всяко нарушение, извън общоприетите норми, но става дума за дисциплината на първия театър на българския народ, чието състояние ~~е~~ е в момента наистина тревожно и Художественият съвет трябва да вземе отношение, не казвам за конкретния случай, за полученото се на практика нарушение на дисциплината без да е имало желание за такова нарушение.

Вл. ТРАНДАФИЛОВ - Ако решите, че има съзнателно или не нарушение, аз моля обявете ми едно наказание, без да смятате, че позирам с готовност за наказание.

СТ. ТОНЧЕВ - Не вярвам никому да е хубаво да чуе думи като тия: "Какво сте направили?" и ние да отговорим: "А бе караме ~~кжкжкжк~~ както дойде, защото директорът е болен, или защото е бил некадърен, или защото го няма." Аз смятам, че от такава диагноза бихме се червили.

Ф. ФИЛИПОВ - По отношение на другаря Трандафилов нямаме основание да вземаме мерки, поради това, че е съобщил на другаря Сърчаджиев, че няма да се облича, но, за да не се повтарят подобни случаи, трябва да се обяви в колко часа трябва да идват актьорите преди репетиция. Другарката Дюстабанова да провери и да се впише в протокола.

/Др. др. Трандафилов и Кисимов излизат. %

Ф. ФИЛИПОВ - Смятате ли, че ще мине без наказание за Трандафилов?

СТ. СЪРЧАДЖИЕВ - В 9 часа дойде.

М. КОЛЧАКОВА - Това, което предложи Трандафилов, е много интересно, защото дисциплината няма да се изгражда от младите актьори, а преди всичко от старите - народни и заслужили артисти. Да му се направи едно мъмрене главно, за да подействува пред колектива.

Л. ДЮСТАБАНОВА - Трябва да се направи забележка и на членовете на Художествения съвет. Вчера бяхме 1/3 на заседанието и чакахме половин час, докато ни се съобщи, че няма да има съвет.

Ф. ФИЛИПОВ - Аз съобщих на диспетчерите да ви кажат.

ХР. КОДЖАВАШЕВ - Да се потърси вината в режисьорите.

КР. МИРСКИ - В това има истина.

Л. ДЮСТАБАНОВА - Велият колектив казва, че Сърчаджиев носи вина по пиесата, че нередовно репетирани, че не си идвал и ти навреме. Това го казват и Карлуковски, и Раданов. Свършили ~~кж~~ сте една събота по-рано репетициите, че те чакал самолет за Стара-Загора. Ако има такова нещо, да не се наказва Трандафилов.

СТ. СЪРЧАДЖИЕВ - Няма досега ден, в който Сърчаджиев да не е бил в 8.30 в театъра. А за тази събота - това беше единство на репетиция преди четири недели. Главната причина за липсата на дисциплина по време на репетиции е идването не навреме на актьорите, на тази пиеса. Помощник-режисьорът не пуска фишове и трябва или да се накаже строго, или да се уволни.

А що се отнася до това, което каза Коджабашев, аз никак не държа актьорите да се плашат от мен като от фелдфебел. Аз ~~кжкж~~

мисля, че работя с интелигентни и възпитани хора, не с говеда, защото в Народния театър работят творци, "инженери на човешката душа", а, ако те са се оказали чираци, то е друго. Трябва ли да се държа като говедар, към говеда?

ХР. КОДЖЕБАШЕВ - Като не може така, тогава ще обърнеш другояче, иначе ще ти се качат на главата.

СТ. СЪРЧАДЖИЕВ - Искам да попитам например другарят Рада нов дали през това време се е занимавал с изучаването на ролята си? Трандафилов, който сам казва "Вие ме измъчихте" знае ли ролята си? - Не. Карлуковски с големи мъки от моя страна най-после научи ролята си. Това не е ли част от дисциплината? - Е. Ако Трандафилов иска да отлага премиерата, то е, защото не си знае ролята.

Ф. ФИЛИПОВ - Дисциплината в театъра е на по-добро ниво отколкото беше в началото на тази година. Ще обявя мъмрене на главния режисьор Филип Филипов, който през последните два месеца е дал възможност на режисьорите да не спазват правилника стриктно и да не почват репетициите навреме.

СТ. СЪРЧАДЖИЕВ - Изчаквайки актьорите, аз не съм почвал репетициите навреме.

КР. МИРСКИ - В същност и на нашите репетиции е така - по 5-6 минути се изчакваме обикновено.

Ф. ФИЛИПОВ - И недостатъчно силно внимание е обръщане на сигналите им.

СТ. СЪРЧАДЖИЕВ - Недостатъчно е сигнализиран режисьора и затова трябва и мен да накажете.

КР. МИРСКИ - И мен също, но да се пише, че сме изчаквали закъсняващите актьори. А Стаматов, който два дена в седмицата изобщо не репетира?

Ф. ФИЛИПОВ - Той вече ще репетира всеки ден. Имаше решение за това.

~~Филип Филипов - изчакване на актьорите - изчакване на актьорите~~

Да се обяви заповед за мъмрене на главния режисьор, на режисьорите Сърчаджиев и Мирски, затова, че са допуснали репетициите да не почват на време и да свършват по-рано, че допускат изчакване на актьорите и не спазват правилника.

КР. МИРСКИ - Или, че не са сигнализирали главния режисьор

Ф. ФИЛИПОВ - През месец юни във Филмала ще ~~ка~~ излязат премиерите на "Волпоне", "Задморски гости" и "12 нощ".

"Задморски гости" ще се играе наскоро в салоните на "Георги Димитров". Когато ще стане това, моля секретарката да предизвести членовете на съвета, за да присъствуват на представлението.

Какво ще каже по тоя въпрос - за "Задморски гости" другарят Мирски?

КР. МИРСКИ - Аз нямам желание да се пуска, но от моето желание не зависи.

СТ. ТОНЧЕВ - Искам да кажа нещо около редакцията на тая заповед - не ви ли се струва, че така тя няма да изпълни изцяло ролята си. Само такава корекция предлагам: тъй като в театъра се репетира в момента и "Иванко", чиито репетиции почват точно в 9 часа и в това отношение дисциплината е железна, не ви ли се струва, че главният режисьор, който замества и директора, може би трябва да наложи ~~железни~~ санкции само на режисьорите, които водят репетициите на "Първият удар" и "Волпоне", а ако в него действително има вина, да се направи предложение пред Министерството то да издаде заповед за наказание на заместник-директора, който не е осигурил дисциплината, защото самонаказването не е никакси редно.

КР. МИРСКИ - Но така погледнато каква вина имат и режисьорите, че актьорите не били дошли навреме?

Г. КАРАКАШЕВ - Ще следите да се пускат фишове.

Ф. ФИЛИПОВ - Виновни сме, че не спазваме стриктно правилника. Резултатите ще бъдат блестящи.

Н. ЛИЛИЕВ - Значи тези хора, са злоупотребявали със свободата, която им е била дадена. Но с правилници не се управлява.

Ф. ФИЛИПОВ - Значи Художественият съвет пак ще гледа репетицията на "Волпоне" и ще стане приемане на спектакъла в петък, когато ще се поканят критици от списание "Театър" Любомир Тенев, Гочо Гочев, от Министерството да се покани др. Башев, да се поканят другарите от ЦК и за други да каже Сърчаджиев.

Л. ДЮСТАБАНОВА - Ще има ли възможност два дни да се отделят за снимки и за филма.

Ф. ФИЛИПОВ - Ако няма време, може и след премиерата, но тя трябва да излезе.

Г. КАРАКАШЕВ - Ние държим много проповеди и смятам, че с този етап в нашата работа трябва вече да приключим. Трябва да минем към дело, макар, че този когото си наказал, после не те поздравява.

Ф. ФИЛИПОВ - След тази среща в ЦК от мен изискват. Няма вече благодушие. Затова ^ВПартията често ни викат.

Л. ДЮСТАБАНОВА - Няма ли да накажем Олга Кирчева?

КР. МИРСКИ - Тя каза, че си посипва главата с пепел, каза "Виновна съм, накажете ме."

Ф. ФИЛИПОВ - Каза ли това?

КР. МИРСКИ - Каза го.

Ф. ФИЛИПОВ - Достатъчно, няма нужда тогава да давам писмени обяснения. Това е отбелязано в протокола.

ХР. КОДЖАБАШЕВ - Никола Попов му е мъчно. Казва: "Аз спасих положение в "Гераците" а на мен никой не ми е благодарен.

Ф. ФИЛИПОВ - Да се издаде заповед за похвала на Никола Попов. Също и за целия колектив, който е пренесъл "Пролятата чаша" във Филиала.

Л. ДЮСТАБАНОВА - Друг е случая с благодарността, която отправихме към Караламбов, друго е с Никола Попов.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

